

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE BELOVEŽA Zmeny a Doplnky č. 1

**VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA
POLNOHOSPODÁRSKEJ
A LESNEJ PÔDY NA NEPOLNOHOSPODÁRSKÉ ÚČELY**

Schvaľovacia doložka:

Označenie schvaľovacieho orgánu: Obecné zastupiteľstvo v Beloveži

Číslo uznesenia a dátum schválenia:

Číslo VZN obce, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN obce :

Oprávnená osoba: Mgr. Jaroslav Marko – starosta obce

December 2024

Obstarávateľ : **Obec Beloveža**
Obecný úrad 94
086 14 Beloveža

Zastúpený : Mgr. Jaroslav Marko – starosta obce
IČO : 00321877
DIČ : 2020622956

Spracovateľ : **Slovak Medical Company, a.s.**
Duchnovičovo námestie 1, 080 01 Prešov

Zastúpený : Ing. arch. Jozef Kužma – predseda predstavenstva
IČO : 36486264
DIČ : 2021813244

Hlavný riešiteľ : Ing. arch. Jozef Kužma
Číslo osvedčenia : 1203 AA

Odborne spôsobilou osobou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacích dokumentácií obcí a regiónov podľa vyhlášky č. 49/2024 Z. z., ktorou sa ustanovuje obsah a forma žiadosti o zápis do registra odborne spôsobilých osôb a spôsob overenia odbornej spôsobilosti je Ing. Katarína Ježová s registračným číslom preukazu 360.

OBSAH

textová časť

1. Úvod
2. Prírodné podmienky, pôdny fond, poľnohospodárska výroba a lesné hospodárstvo
3. Navrhované zdôvodnenie urbanistického riešenia územného plánu
4. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely

tabuľková časť

Tabuľka č.1: Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde mimo zastavaného územia obce Beloveža

Tabuľka č.2: Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde v hraniciach zastavaného územia obce Beloveža

Tabuľka č.3: Rekapitulácia záberu poľnohospodárskej pôdy v obci Beloveža

grafická časť

Výkres č.7: Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely, M 1:5 000, obec Beloveža

1. ÚVOD

Obec Beloveža v súčasnosti má pre svoj ďalší rozvoj spracovanú záväznú územnoplánovacia dokumentáciu. Územný plán PSK 2019 nerieši lokálny charakter územia, preto je potrebné vypracovať územný plán obce, aby bolo možné zahrnúť aj širšie vzťahy medzi jednotlivými katastrami. Tieto perspektívne zmeny však nemožno realizovať bez cieľavedomej pomoci štátu, ktorá by mala formou rozvojových programov v spolupráci so štrukturálnymi fondmi Európskej únie podnietiť iniciatívu domáceho obyvateľstva.

Hlavným cieľom riešenia ZaD č. 1 Územného plánu obce Beloveža je prehodnotenie súčasnej urbanistickej štruktúry obce, riešenie vhodného usporiadania funkčných plôch z pohľadu perspektívneho rozvoja sídla. Zámery je potrebné zosúladiť s územným systémom ekologickej stability.

V územnom pláne obce v súlade s Územným plánom PSK 2019 je potrebné:

- riešiť funkčné a komunikačné väzby na základe jestvujúceho stavu a navrhnúť funkčné využitie pozemkov,
- plochy výstavby navrhnúť v priamej nadväznosti na zastavané územie obce,
- navrhnúť možnosti rozvoja obytnej zástavby a usmernenia výhľadových plôch určených pre funkciu bývania,
- vyhodnotiť stav a úroveň občianskej vybavenosti sídla a navrhnúť plochy pre občiansku vybavenosť a sociálnu infraštruktúru,
- rozvoj športových a rekreačných aktivít situovať do lokalít s možnosťou využitia prírodného potenciálu katastrálneho územia,
- zapracovať požiadavky na dopravnú a technickú vybavenosť obce vyplývajúcu z nadradenej dokumentácie,
- riešiť dopravnú a technickú vybavenosť obce,
- vytvoriť podmienky pre zriadenie nových pracovných príležitostí návrhom výrobnéj zóny,
- navrhnúť plochy pre náhradnú výsadbu zelene v súlade s krajinnoekologickým plánom,
- akceptovať jestvujúcu kostru územného systému ekologickej stability,
- navrhnúť opatrenia na zvýšenie ekologickej stability územia,
- navrhnúť opatrenia vyplývajúce zo záujmov obrany štátu,
- navrhnúť opatrenia protipožiarnej ochrany a ochrany územia pred povodňami,
- vypracovať vyhodnotenie použitia poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske využitie,
- špecifikovať regulatívy na zmenu stavebného fondu pre občiansku vybavenosť,
- navrhnúť regulačné prvky pre priestorové a architektonické riešenie,
- vymedziť verejnoprospešné stavby.

Základné východiskové podklady použité pri spracovaní poľnohospodárskej prílohy boli :

- hranica súčasne zastavaného územia k 1.1.1990 získaná z Katastrálneho úradu
- druhy pozemkov podľa stavu z Katastrálneho úradu
- bonitované pôdno-ekologické jednotky (BPEJ) z Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy, pracovisko Prešov
- komplexný urbanistický návrh

2. PRÍRODNÉ PODMIENKY, PÔDNY FOND, POĽNOHOSPODÁRSKA VÝROBA A LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Predmetné územie je vymedzené katastrálnym územím obce Beloveža a z hľadiska širších vzťahov okolitými katastrálnymi územiami Bardejov – Bardejovská Nová Ves, Andrejová, Šarišské

Čierne, Hažlín, Hrabovec, Komárov (všetky okres Bardejov). Pre riešené územie je významná poloha na hranici okresov Bardejov a Svidník, ako aj blízkosť štátnej hranice Slovenskej republiky a Poľskej republiky.

PRÍRODNÉ PODMIENKY

Katastrálne územie obce Beloveža je budované súvrstviami vonkajšieho flyšového pásma (striedanie pieskovcov a ílovcov v rôznom pomere), ktoré majú v tejto časti Nízkych Beskýd generálne SZ – JV priebeh.

Vo východnej, strednej a severozápadnej časti katastra dominujú makovické pieskovce (zlínske súvrstvie račianskej jednotky), ktoré tvoria masívne jemnozrnné drobové pieskovce a hrubozrnné drobové pieskovce, hrdzavožltej farby, psamitickej štruktúry. Hrúbka celého súvrstvia dosahuje 200 – 700 m. V severnej časti katastra sa nachádzajú červené a zelené ílovce a tenkolavicovité pieskovce s hieroglyfmi (belovežské súvrstvie) drobnorytmického flyšu, ktoré dosahuje celkovú hrúbku viac ako 1500 m. Prevažujú ílovce s prevládajúcim zeleným sfarbením. V juhozápadnej časti katastra sa geologickej stavbe objavujú sivé až tmavosivé vápnité ílovce a pieskovce (malcovské súvrstvie), pričom pomer pieskovcov a ílovcov sa pohybuje v rozmedzí 1 : 3 až 1 : 5. Ílovce sú kusovite sa rozpadajúce. V menšej miere sa v JZ a J časti katastra nachádzajú aj čokoládovohnedé tvrdé ílovce, rohovce a pelokarbonáty menilitového súvrstvia a červené ílovce, Mn konkrécie a tenkolavicovité pieskovce (pestré súvrstvie).

Jednotlivé flyšové súvrstvia sú vo väčšej alebo menšej miere pokryté kvartérnymi sedimentmi (deluviálne, fluviálne).

Z hľadiska inžinierskogeologickej rajonizácie prevažuje v celom katastri rajón flyšoidných hornín. V riešenom území je diagnostikované nízke radónové riziko.

Z hľadiska geomorfologického členenia vymedzené riešené územie k.ú. Beloveža patrí k Východným Karpatom, subprovincii Vonkajšie Východné Karpaty, oblasti Nízkych Beskýd, geomorfologickému celku Ondavská vrchovina.

Geologická stavba v rozhodujúcej miere modifikuje aj morfológické a morfometrické pomery v riešenom území. Jeho západná a severná polovica sa vyznačuje hladšie modelovaným pahorkatinovým (silne členité pahorkatiny) reliéfom, zatiaľ čo východnú časť zaraďujeme k vrchovinovým (silne členité vrchoviny) reliéfom s hlboko zarezanými dolinami vodných tokov s úzkou údolnou nivou a sklonmi svahov zväčša nad 7 o až 12 o .

Základnými typmi eróznou – denudačného reliéfu sú vo vyšších polohách vrchovinový, v Zborovskej kotline reliéf erózných brázd a reliéf pedimentových podvrchovín a pahorkatín. Z vybraných typov reliéfu majú významné postavenie úvalinovitá dolina a úvaliny kotlín a brázd a tiež zosuvy. V širšom okolí má Zborovská kotlina typicky pahorkatinový reliéf s nízkymi plochými chrbtami a širokými úvalinovitými dolinami a úvalinami.

V riešenom území prevládajú fluviálne a stráňové procesy, z ktorých dominuje výmoľová a plošná vodná erózia na poľnohospodárskej pôde. V malej miere sa uplatňujú aj zosuvné procesy ako jeden z najdynamickejších prejavov svahovej modelácie. Fluviálne procesy sú za normálnych podmienok obmedzené len na korytá vodných tokov, počas povodní môžu výrazným spôsobom prispieť k zmenám reliéfu vo väčšom rozsahu.

Územie v bezprostrednej blízkosti mesta Bardejov a najnižšie údolné polohy v ostatnej časti riešeného územia katastra Beloveža možno na základe klimatických charakteristík zaradiť do mierne teplej klimatickej oblasti reprezentovanej mierne teplým, mierne vlhkým pahorkatinovým až vrchovinovým okrskom M3 (klimatické znaky – priemerná júlová teplota > 160C, počet letných dní < 50, index zavláženia = 0 až 60, okolo 500 m n. m.), oblasť Zborovskej kotliny a nižšie položené svahové polohy severozápadnej časti Ondavskej vrchoviny do mierne teplého, vlhkého, vrchovinového okrsku

M6 (klimatické znaky – priemerná júlová teplota > 160C, počet letných dní < 50, index zavlaženia = 60 až 120, prevažne nad 500 m n. m.) (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002).

Z hľadiska výskytu hmiel patrí predmetné katastrálne územie Beloveža do oblasti zníženého výskytu hmiel – podhorské až horské svahové polohy (s priemerným počtom dní s hmlou pohybujúcim sa v intervale od 20 do 50 dní) a vrcholové polohy hornatín do oblasti horských advektívnych hmiel (s priemerným počtom dní s hmlou pohybujúcim sa v intervale od 70 do 300 dní). Vo vymedzenom riešenom území prevláda severozápadné prúdenie vzduchu, pričom jeho prúdenie v prízemnej vrstve výrazne ovplyvňuje orientácia údolia.

Z hľadiska hydrogeografických charakteristík riešenej územie katastra Beloveža patrí k úmoriu Čierneho mora, do povodia rieky Bodrog. Hydrologickou osou tohto územia je Belovežský potok (tvorí ľavostranný prítok rieky Topľa, do ktorej sa vlieva južne od zastavaného územia mestskej časti Bardejova – Bardejovská Nová Ves), odvodňujúci prakticky celú časť riešenej územia. Z hľadiska charakteru prameniska ide o typ lievika, pričom jednotlivé vodné toky sa zlievajú v hornej časti zastavaného územia obce a môže pri istých typoch zrážok predstavovať riziko pre zastavané územia (vznik zátopovej vlny).

Z hľadiska hydrogeologických pomerov najvýznamnejšie hydrogeologické kolektory v širšie riešenom území sú pieskovce s vysokou prietoknosťou a hydrogeologickou produktivitou ($T = 1.10 \cdot 10^{-3} - 1.10 \cdot 10^{-2} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$) nachádzajúce sa predovšetkým v horskom masíve Stebníckej Magury a Smilnianskeho vrchu a ílovce s miernou prietoknosťou a hydrogeologickou produktivitou ($T = 1.10 \cdot 10^{-4} - 1.10 \cdot 10^{-3} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$) nachádzajúce sa predovšetkým v pohraničnom hrebeni Ondavskej vrchoviny a Busova a ílovce s nízkou miernou prietoknosťou a hydrogeologickou produktivitou ($T < 1.10 \cdot 10^{-4} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$) nachádzajúce sa predovšetkým v priestore Zborovskej kotliny.

Hydrogeologický komplex paleogénnych flyšových hornín budujú sedimenty paleogénu, ktoré majú prevažne puklinovú priepustnosť. Tvoria ich horniny, v ktorých sa pravidelne striedajú ílovce, pieskovce a len v menšej miere sú zastúpené zlepenice, rohovce a karbonátové horniny. Z hľadiska výskytu a cirkulácie podzemnej vody sú to veľmi rôznorodé horniny.

Z kvartérnych sedimentov patria vo flyšovom pásme k najvýznamnejším hydrogeologickým kolektorom fluvialne piesčité štrky dnovej výplne vodných tokov. Ich výdatnosť je však veľmi podmienená hlinitou a ílovitou prímiesou.

POĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA

Celková výmera katastra obce Beloveža je 1015 ha. Z hľadiska súčasnej krajinej štruktúry majú vysoké zastúpenie lesné pozemky – 341 ha, čo predstavuje 34 % lesnatosť územia. Z poľnohospodárskej pôdy najviac zaberajú trvalé trávne porasty 480 ha (47 %), orná pôda má podiel 7 %. Záhrady majú podiel 1 % z celkovej výmery katastrálneho územia. Ovocné sady sa v území nevyskytujú.

V katastrálnom území obce Beloveža sú podľa evidencie druhov pozemkov nasledujúcim podielom zastúpené jednotlivé druhy pozemkov:

druh pozemku	plocha v ha	plocha v %
orná pôda	73	7,2
trvalé trávne porasty	480	47,3
záhrady	12	1,2
ovocné sady	0	0,0
lesné pozemky	341	33,6
vodné plochy	23	2,3
zastavané plochy a nádvorcia	39	3,8
ostatné plochy	47	4,6

celkom	1 015	100,00
--------	-------	--------

Zdroj:

Charakteristika základných pôdnych predstaviteľov v riešenom území vyplýva z kategorizácie pôd podľa kódovania bonitovaných pôdno – ekologických jednotiek.

V katastrálnom území obce na riešených záberoch poľnohospodárskej pôdy sa nachádzajú tieto hlavné pôdne jednotky:

06, FMmc , fluvizeme typické, stredne ťažké,

69, KMg, kambizeme pseudoglejové na flyši, stredne ťažké,

72, KMg, kambizeme pseudoglejové s výskytom podzemnej vody v hĺbke 0,6 - 0,8 m na rôznych substrátoch stredne až ťažké (veľmi ťažké),

82, KM, kambizeme (typ) na flyši, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké.

Poľnohospodárska pôda zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do (osobitne chránená podľa zákona SNR č. 220/2004 Z.z..) sa v katastrálnom území Beloveža nevyskytuje.

0657202 0657205 0657405 0657502 0666245 0672242 0672443 0672543 0772232
0772235 0772442 0772445 0772542

V nasledujúcej tabuľke sú vyhodnotené vybrané ukazovatele kvantitatívnych a kvalitatívnych vlastností pôdy na lokalitách riešených záberov pôdy v katastrálnom území obce Beloveža:

7 kód	skup. kval.	TPK	pôdny druh	pôdny typ	sklonitosť	hĺbka	skeletovitosť	erózia
0706002	5	O5	hlinitá	FMm	0 - 3°	nad 60 cm	bez	bez
0769432	7	O6	hlinitá	KMg	7 - 12°	30 - 60 cm	slabá	silná
0772232	7	O7	hlinitá	KMg	3 - 7°	30 - 60 cm	slabá	stredná
0782685	9	T3	pies.hlinitá	KM	12 - 17°	premenlivá	stredná - silná	extrémna

POĽNOHOSPODÁRSKA VÝROBA

Poľnohospodársky pôdny fond pozostávajúci z 73 ha ornej pôdy a 480 ha lúk a pasienkov (stav z roku 2024) je zameraná na rastlinnú výrobu. Jestvujúca poľnohospodárska pôda dáva všetky vhodné predpoklady pre rozvoj poľnohospodárskej prvovýroby pri zabránení nežiaducich javov biodiverzity. V severozápadnej časti obce, mimo jej zastavaného územia je pôvodný hospodársky dvor s maštalami, pre ktoré prislúcha ochranné pásmo 100 m široké, čo je blízkosťou k obytnej zóne obce limitujúcim faktorom. Rozvoj poľnohospodárskej výroby je podmienený podnikateľskými zámermi vlastníkov pôdy.

LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Lesné porasty na území katastra obce Beloveža tvoria jeden ucelený komplex Kačalovej na severe katastra obce, ktorý je súčasťou Ondavskej vrchoviny a patrí do Lesného hospodárskeho celku Smilno. V obci je evidovaných cca 341 ha lesa na lesnom pôdnom fonde, čo tvorí 33,6 % z celkovej plochy katastrálneho územia obce, ktorých vlastníckmi sú Urbariát – pozemkové spoločenstvo vlastníkov lesov Beloveža a Lesy Slovenskej republiky. Podľa lesného hospodárskeho plánu je väčšina lesov hospodárskych, lesy ochranné a osobitného určenia sa nachádzajú vo vrcholových polohách Jedliny a Kohútova. V lesných porastoch sa nachádzajú biotopy zahrnuté v mapovaní európskych biotopov. Drevná hmota je spracovávaná na pilách nachádzajúcich sa mimo územia obce. Lesný hospodársky plán pre Lesný hospodársky celok Komárov je platný na roky 2023–2032, ktorý pre hospodárenie na lesnom pôdnom fonde je potrebné považovať za záväzný. Riešenie územného plánu obce rešpektuje ustanovenia zákona číslo 326/2005 Z. z. o lesoch a okrem využívania lesných ciest pre

turistické a cykloturistické chodníky, nezasahuje do územia lesov a na plochách lesov nerieši žiadnu funkčnú zmenu a považuje pre súčasné a budúce hospodárenie na lesnom pôdnom fonde predpisy lesného hospodárskeho plánu za záväzné.

3. NAVRHOVANÉ ZDÔVODNENIE URBANISTICKÉHO RIEŠENIA ÚZEMNÉHO PLÁNU

Obytné územie:

V riešení územného plánu obce sú navrhnuté nové lokality rodinných domov: 4i, 4j a 4k. S možnosťou využitia situovania novej výstavby v prelukách sídla v rámci zastavaného územia obce sú to plochy v hraniciach zastavaného územia obce. Potrebné podrobné podmienky zástavby pre nové obytné lokality stanoví urbanistická štúdia a podrobné podmienky zástavby pre ostatné lokality stanovia dokumentácie pre vydanie územných rozhodnutí.

Rekreácia, šport a občianska vybavenosť:

ZaD č. 1 územného plánu obce Beloveža rieši mimo zastavané územie juhovýchodne od jestvujúcej zástavby vo vhodnej polohe (9g, 9h, 9i) zriadenie športovísk.

Cestné komunikácie:

ZaD č. 1 územného plánu obce Beloveža rieši komunikácie (10b) v lokalitách novej bytovej zástavby.

Údaje o výmerách sú získané počítačovou metódou na mapových podkladoch použitých pre riešenie územného plánu a preto sa tieto nemusia zhodovať s údajmi evidencie nehnuteľnosti. Pre riešenie územného plánu obce a vyhodnotenia záberov PPF a LPF sú postačujúce.

4. VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNÝCH POZEMKOV NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Tabuľka č.1: Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch mimo zastavaného územia obce Beloveža

Funkčné využitie	Číslo lokality	Katastrálne územie	Výmera lokality	Predpokladaná výmera lesnej pôdy	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy		Vlastník/užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Iná informácia	
			spolu v ha		spolu v ha	z toho				
						Odv.skup./BPEJ				výmera v ha
	4k	Beloveža	3,1100	-	3,1100	5/0657205	3,0800	Súkr.	-	§1,ods. c NV 58/2013 Z. z.
		Beloveža		-		6/0657402	0,0300	Súkr.	-	§1,ods. c NV 58/2013 Z. z.
	9g	Beloveža	0,1900	-	0,1900	6/0657402	0,1900	Súkr.	-	§1,ods. c NV 58/2013 Z. z.
Plochy cestovného ruchu a rekreácie	9h	Beloveža	0,1650	-	0,1650	6/0657402	0,1650	Súkr.	-	§1,ods. c NV 58/2013 Z. z.
	9i	Beloveža	0,5300	-	0,5300	5/0657205	0,4700	Súkr.	-	§1,ods. c NV 58/2013 Z. z.
		Beloveža		-		6/0657405	0,0600	Súkr.	-	§1,ods. c NV 58/2013 Z. z.
Spolu			3,9950		3,99500	-	3,9950			

POZN: Zvýraznené sú pôdy chránené v zmysle §1, ods. 3 a prílohy č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z.

Tabuľka č.2: Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch v hraniciach zastavaného územia obce Beloveža

Funkčné využitie	Číslo lokality	Katastrálne územie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy		Vlastník/užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Iná informácia	
				spolu v ha	z toho Odv.skup./BPEJ výmera v ha				
Plocha rodinných domov	4i	Beloveža	0,2000	0,2000	-	-	Súkr.	-	-
	4j	Beloveža	0,0400	0,0400	-	-	Súkr.	-	-
	10b	Beloveža	0,1000	0,1000	-	-	Súkr.	-	-
SPOLU			0,3400	0,3400					

Tabuľka č.3: Rekapitulácia záberu na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch v obci Beloveža

Záber poľnohospodárskej a lesnej pôdy v ha	Celkový záber	Poľnohospodárska pôda	Lesná pôda	Ostatná nepoľnohospodárska pôda	Chránená pôda	Odvodnenie
Mimo hranice zastavaného územia	3,9950	3,9950	-	0,0000	3,9950	0
V hraniciach zastavaného územia	0,3400	0,3400	-	0,0000	0,0000	0
Spolu	4,3350	4,3350	-	0,0000	3,9950	0